

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Emanuel Muris
Titel	Walram
Jaar	2008
Uitvoering	Het Gemaal & AINSI. / Emanuel Muris

Copyright (C) 2008 by Emanuel Muris

WALRAM

Emanuel Muris©

OUVERTURE

Walram, hij die roept in het landschap, hij die zijn weg vrij van demonen zal maken, want hij is het, de zoon van de vader, de vader in wording van zijn opkomst zijnde zoon, voor wie hij deze weg vrij moet maken. Omdat het zo is opgetekend in de heilige ongeschreven wetten van de natuur als onleesbare krassen gekerfd in de moederschoot van ons vaderland.

PROLOOG

*(Als het publiek binnenkomt is het toneel donker; de rest verlicht.
Op het toneel staan voetlichten op het publiek gericht om de aandacht van het
toneelbeeld af te leiden.)*

SLAAPKAMER

(Het is nacht. Een man zit rechtop in bed. Hij kan niet slapen.)

WALRAM

Het is nacht in de grote stad.

Ik lig op bed met open ogen. Naast mij mijn geliefde, verzonken in een diepe
slaap met in haar buik ons ongeboren kind.

In deze kamer zijn de gordijnen lichtwerend, er heerst een serene rust.

Maar in mijn hoofd wordt er gegild en geschreeuwd.

Mijn gedachten dwalen af naar de stad, de gebouwen, de straten met daartussen
diegene die wèl voor levend doorgaan.

Sommige bewegen snel. Met vaste tred banen zij zich een weg naar hun
onomkeerbare doelen van belangrijkheid.

Anderen bewegen langzaam, waggelen gezellig keuvelend met vrolijke gezichten waar ik alleen maar jaloers op kan zijn, naar uitsluitend vertier en vermaak zonder enig algemeen nut.

Maar hoe kan ik vrolijk zijn?

Ik word gek van de langs elkaar heen levende mensen die wederzijds nog geen deukje in elkaars boterpakje weten te slaan.

Ik heb jaren door de straten van de stad gelopen zonder ook maar één betekenis toe te kunnen kennen aan de pleinen of gebouwen.

Hoe kan ik vrolijk zijn als ik steeds met ongerust gemoed vermoed wat er in andere parallelle werelden gebeurt?

In welke wereld zal mijn zoon geboren worden?

En wie zal *ik* dan zijn als hij er is?

Ik haat de mensen in de stad, vooral die in de winkelstraat.

Zij schijnen dit leven begrepen te hebben en voegen zich onder de levende terwijl ik...

Ik bal mijn hoofd tot een vuist en probeer zo door een muur van één van de winkelpanden te breken.

Mijn haat richt zich niet persoonlijk tot hen want wie ben ik? Maar tot de mensheid in het algemeen, -wat van een grote stupiditeit getuigt. Mijn haat is een domme haat die enkel destructief kan zijn. Maar toch ik kan het niet laten!

Dat loopt maar en koopt maar alsof de wereld af is, volbracht is, voltooid is, volledig en verklaard is.

Alsof voorbij de horizon van die winkelstraten geen andere werelden meer zijn. In deze winkelstraatwereld *kan* de aarde niet anders dan plat zijn.

Want hier staan de televisie toestellen en de laptops die zorgen voor de nieuwe vergezichten. Beelden van woest wild brassende natuur van op en ondergaande zonnen in pixel formaat, begeleid door muziek naar keuze uit zilveren oor-implantaat-achtige apparaten.

Maar wil ik daar zijn? Wil ik dat mijn zoon daar zal zijn?

Waarom leg ik mij niet neer bij de aangeboden verdoving der post -post-moderniteit. Waar geen waarheid meer bestaat, alleen waarheden naast elkaar en waar het verdwaald zijn gekoesterd wordt en het zoeken naar een waarheid verketterd?

STAD

Door schreeuwende onrust overmand spring ik overeind,
en uit het raam...

- De most d'n Duvel reg in die oge kieke -

... de stad in.

(Er staat een miniatuur stad in de slaapkamer waar hij naar toe loopt.)

Mijn knieën doen pijn van de val.

Het is vier uur in de ochtend.

Dit is het enige tijdstip waarop ik de stad verdragen kan.

Omdat het menselijk wriemellandschap nu tot een minimum is beperkt.

Ik loop door de ooit eens logisch getrokken straten, die nu niets anders meer in de aanbieding hebben dan een huilend versleten verleden.

Als ik een reus zou zijn, als ik hele grote handen zou hebben en hele lange armen, ja, dan zou ik alles dat schreeuwt in mijn ogen uit en van de muren trekken, en verbranden op de berg buiten de stad waar ze vroeger de mensen ophingen.

Daar op die berg zou ik alles verbranden wat mij niet bevalt.

En dan zou alles zijn zoals ik het wens.

Ik ben niet de waarheid maar... Sssssssssssss....

* * *

De stoep van de stad is bezaaid met zand, stront, peuken, duiven, papiertjes, karton, gestorven bladeren en blikjes bier.

Mijn voeten ketsen af op deze stompe stadsstoepen.

Ik wou dat er messen onder mijn voetzolen zaten. Messen als wortels die niet meer zouden smeken om opgenomen te mogen worden in deze stad.

Maar die zich een toegang zouden forceren, die zich dwars door de stoep zouden vastklampen in de aarde onder de tegels en mij voorgoed grond onder mijn voeten verschaffen.

En dan zou ik te midden van deze chaos: “*waar alles kan en mag*” staan als een boom. Geen wervelwind van bezemwagens of te hard langsrijdende scooters zou mij nog omver kunnen blazen. Voor niemand zou ik meer opzij gaan. Ik zou staan als een boom.

(*Tegen het publiek.*)

Maar alles wat met geweld gewonnen is kost vervolgens een eindeloze krachtsinspanning om in stand te worden gehouden.

Omdat het tegen de wil van de ongeschreven wetten van de natuur is gebeurd.

En wat heeft een stad aan een man die op één plek blijft staan?

Ja, solide en stevig als een boom zou hij daar staan. Ja dat wel.

Maar als er in een stad niet meer bewogen wordt, wordt de stad een patiënt.

En vroeg of laat zal zij dan toch door de dokter van groei en vooruitgang overleden worden verklaard.

De klimop zal dan langs de huizen en muren optrekken en in al haar groenachtigheid zal ze de voegen, stenen en straten van de stad splijten en de gehele stad weer laten wederkeren tot *dat* wat er altijd al latent had bestaan: de heiligheid van al het groen in wording dat constant angstvallig onderdrukt wordt door asfalt.

Nee. Niemand zit te wachten op een man die uren stil staat op straat.

Hij zou dan misschien kunnen denken dat hij nu eindelijk *echt* geworteld is en één geworden met de stad. Maar de autoriteiten zullen daar een geheel andere interpretatie aan geven. En vroeg of laat zal hij worden opgehaald door een busje met zwaailichten.

En leg dan maar eens uit aan de wolven in astronauten pakken dat je voeten messen zijn geworden die als wortels smeken om opgenomen te worden in de aarde onder de straatstenen.

BESLISSING

Nee! Nee, ik wil niet dat mijn wortels messen worden.

Ik wil *echte* wortels. Wortels die schieten en zich al kronkelend een weg banen in gastvrije aarde.

Ik open de voordeur van ons huis. Ik struikel over de lege wijnflessen.

Een verleden uitgetekend in drank, slechte gesprekken of onzinnige discussies, katers en dan toch weer goede voornemens.
Het is vijf uur in de ochtend.

Ik doe de slaapkamerdeur open.
Mijn geliefde ligt nog steeds verzonken in een diepe slaap.
Zij heeft niets gemerkt van mijn nachtelijke wanhoopskreten.
En dat is maar goed ook.

Ik trek voorzichtig de lakens van haar lichaam. Ik duw haar op haar rug.
Zij is de mooiste vrouw van de wereld. Het zal pijn doen en ze zal het mij kwalijk nemen. Maar als het lukt, zal ze me eeuwig dankbaar zijn.

(Tegen het publiek.)

Het is wreed dat elke beslissing in de diepste eenzaamheid genomen moet worden.

De meeste van ons zouden een godsvermogen over hebben voor pillen tegen de eenzaamheid.

Die pillen bestaan echt, zeker, maar het vervelende is dat ze op de lange termijn de bijwerking hebben die angsten van eenzaamheid juist te versterken.

En als een boemerang drie keer zo hard terug te slingeren in het verbijsterde gezicht van de pillengebruiker, die tegen die tijd allang geen pillengebruiker meer is maar een knettergek geworden patiënt -wat de farmaceutische maffia overigens alleen maar fantastisch vindt... want die wisten het allang: pillen tegen de eenzaamheid *bestaan* niet, maar er is natuurlijk wel grof geld aan te verdienen.

Ik moet het alleen doen.

Ik zie hoe de eenzaamheid zich als een brede glimlach rondom mij heeft getrokken en me minzaam aangrijnst.

Hhhhh...

(Tegen het publiek.)

Het sadisme van de hemel die stilzwijgend zijn goedkeuring verleend aan onze eenzaamheid. Onze wanhoop. Onze ontreddering. Onze machteloosheid. Onze vragen waar nooit een echt antwoord op volgt.

Onze kosmische blindheid waardoor we nooit in staat zijn de verbanden te zien waarom alles is zoals het is.

Nee.

De ijdele hemel wil vooral gezien en geprezen worden maar niet doorgrond of begrepen.

De hemel zwijgt parmantig en geeft ons alleen een tipje van de sluier: dat we *weten* dat er een hemel boven ons is en zoiets als een 'Onszelf'.

En daar moeten we het mee doen.

Ik leg mijn hand op haar buik, sluit mijn ogen en denk me een weg naar binnen. De huid wordt zacht en week als gelei. Beetje bij beetje glijdt mijn hand in haar schoot. Ik voel mijn zoon in wording pak hem voorzichtig vast en trek hem uit de moederschoot.

Met beide handen omhul ik de vrucht, loop naar de gang, ontkurk een fles wijn en laat de vrucht er langzaam inglijden.

Ik ben er klaar voor.

Terug naar daar waar ook ik ooit uit de moederschoot kroop.

Daar waar mijn vader begraven is, die mij de kracht, de humor en de waanzin heeft gegeven.

Terug naar de moederschoot van mijn vaderland, terug naar daar waar de tekens zijn!

Waar verhalen verscholen achter bomen en stenen ongeduldig wachten... verteld te worden.

Verhalen die willen onthullen wat verborgen bleef.

Ik wil het landschap van mijn jeugd herzien, herontmoeten.

Ik wil dingen zien die er toe doen. Tekens die ergens voor staan.

Tekens van betekenis. En geen tekens die de Mammon dienen, de Demiurg van verleiding die je altijd achter laat met lege handen en zakken en een knagende honger naar meer en meer.

Ik wil tekens die rust geven. Een plek geven. Omdat het goed is, omdat het altijd zo had moeten zijn.

Ik verlaat de stad, de mensen, de verplichtingen, de angsten en het afgrijzen.

Ik ben niet meer bang omdat hij bij me is.

ZOLDER

(Walram loopt naar de zolder gekleed in pyjama op kousen voeten. Op zolder is het pikkedonker. Hij knipt een zaklamp aan en onderzoekt met de bundel licht zijn zolder. De zolder is het toneel wat nu langzaam zichtbaar zal worden voor de toeschouwer. Dan trekt hij aan het lichtkoord waardoor er een plens licht op zijn kop valt.)

WALRAM

Hilarius Krachtstroom!

Wie ben ik?

HILARIUS KRACHTSTROOM

Luister jonge!

Zolang je niet weet wie je bent kun je ook geen vader worden.

Dus... je zal de geboorte moeten uitstellen.

WALRAM

Maar hoe dan?

HILARIUS KRACHTSTROOM

Verzin maar iets daar ben je toch zo goed in?

WALRAM

Ja wacht even... dat gaat zo maar niet.

HILARIUS KRACHTSTROOM

Jawel hoor.

Denk toch eens na... een zoon met een vader die niet weet wie hij is zal worden als zijn vader.

Altijd zoekend, rusteloos, onmatig met thee, radeloos, en wanhopig.

En als jij niet weet wie je bent kun je toch geen vader worden?

Dat wil je toch niet op je geweten hebben.

WALRAM

Daarom eis ik, de vader in wording, te weten wie ik ben!

HILARIUS KRACHTSTROOM

Als je roept zullen ze je horen.

Als je zoekt zal je vinden.

Maar hij die naar de bodem van de pot blijft staren zal vroeg of laat de deksel op zijn neus krijgen.

[Ik sluit mijn ogen. Iets wat ik altijd doe als het zichtbare, het tastbare, het mij materieel omringende me teveel wordt.]

HEENREIS & AANKOMST

(Walram zet een filmprojector aan. De film wordt op het zolderraam geprojecteerd. Dan gaat hij achter zijn Harmonium zitten en speelt de “Monscheinsonate” van Beethoven.)

FILM

(De film die we zien heeft Walram de vorige dag zelf gemaakt. Hij heeft op zijn zolder een stad en een landschap nagebouwd van koffers, planken en kisten die nu op het zolderraam als een langzaam bewegend panorama te zien zijn.)

INNERLIJKE FILM

(Dit is wat Walram zelf in zijn fantasie ziet tijdens het spelen achter zijn Harmonium.)

Ik zie...

Dat ik op de rand van het vensterraam ga staan en naar buiten spring.

Dat de wind onder mijn pyjama slaat en mij over de rivieren richting het Zuiden blaast, naar het land van de eens afgesproken taaleenheid.

Dat de wind mij blaast over steden, weilanden, dorpen, bossen.

Tot zij gaat liggen en vertrekt om andere verstekelingen op te vangen die op het punt staan van bruggen, uit ramen of flats te springen.

Dat...

De wind mij zachtjes laat landen op het dak van een trein die richting het Zuiden rijdt.

Dat...

Ik voel hoe de wind langs mijn oren suist.

En hoe mijn oogleden trillen. Ik weet niet of dit van de vermoeidheid komt of van de wind. Mijn ogen beginnen te tranen en door al het ophopende vocht in mijn ogen verandert mijn zicht weldra in een uitgelopen aquarel.

Dat...

Twee elkaar tegenwerkende krachten op mij in beuken: een buitenwerkelijkheid die mij uit elkaar trekt en een binnenwerkelijkheid die mij in elkaar slaat.

Ik zie scherp afgetekende lijnen vervloeien tot waterige kleur taferelen.

Ik probeer in dit onderwaterlandschap nog enige coherentie te ontwaren.

Ik span mij tot het uiterste in om te zien wat ik nog kan zien...
Ik sla mijn blik naar binnen... maar ondanks alle inspanningen verlies ik controle...

Ik sta met uitgestrekte armen als een gekruisigde op de rug van een trein!
Een passagier die graag naar vogels kijkt, -een zogenaamde vogelspotter kijkt uit het raam om de vogels te zien, maar als hij in plaats van de vogels mij -dit 'Jezus-aan-het-kruis-tafereel'- op het dak van de trein ziet, trekt hij van schrik aan de noodrem.

Ik zie hoe ik met ferme kracht de hemel in word gelanceerd en realiseer mij dat dit het dagelijkse uitzicht van Hilarius Krachtstroom moet zijn.

Als het volgens de wetten van de zwaartekracht de hoogste tijd is zie ik mezelf weer langzaam het landschap in vallen. Steeds dichterbij en dichterbij komt het op mij af.

Ik zie de dalen, de dorpen, de steden, de kerken en de fabrieken...

Dan zie ik hoe ik, komende van grote hoogte, met een rot vaart tegen de vlakke smak. Ik ben geland. Aangekomen in mijn land van herkomst.

Ik ben thuis.

De duiveluitdrijving kan beginnen.

EINDE FILM & INNERLIJKE FILM

GEBOORTEGROND

(Walram zet de film projector uit en rommelt vervolgens met wat archief koffers. Dan zet hij een plaat op. Het is de symfonie No.4 in E mineur , "Romantic" van Bruckner. Hij zet het, Andante Quasi Allegretto, gedeelte op.)

Ik huil. Want ik weet, dat ik thuis ben.

(Dan opent hij een koffer waar aarde in zit.)

Ik begin met mijn handen gaten in de aarde te slaan...

Ik wil het hele landschap omvatten. Als een klein kind wil ik het hele landschap omvatten en bij elkaar schuiven als een grote kinderreus.

Ik wil de aarde in één keer bij elkaar schrapen.

En het zo samenvatten in één beeld en voorgoed vast leggen op de gevoelige
plaat achter mijn ogen.
Maar dat kan niet. Dat gaat niet.

(Hij begint nu de aarde in zijn mond te scheppen. En probeert het op te eten.)

Ik schep de aarde in mijn mond, ik eet de aarde!

(Dan trekt hij aan het lichtkoord.)

WALRAM

Ik proef mijn geboorte grond!

HILARUIS KRACHTSTROOM

En is het lekker?

WALRAM

Ik wil me een weg naar binnen eten.

Ik moet weten wie ik ben!

HILARUIS KRACHTSTROOM

Zeg Walram in welke fase van je leven denk je dat je zit?

WALRAM

Ik denk in de lente van mijn leven!

HILARUIS KRACHTSTROOM

Mmmm... Ik dacht eerder aan een soort ijstijd.

*(Kokend water van een fluitketel die al een geruime tijd fluit trekt nu zijn
aandacht.*

*Hij zet de plaat af en gaat naar de koffer om de fluitketel van het elektrische
kookplaatje te halen. Hij was vergeten dat hij bij binnenkomst water had
opgezet om thee van te maken.)*

**BESLUIT WALRAM EERST TOT HET ZETTEN
VAN EEN FLINKE POT THEE**

(Walram zet thee terwijl hij de aarde van zijn gezicht veegt. Hij kijkt om zich heen naar de wanden van de zolder en fantaseert dat daar een landschap op te zien is.)

De zon valt langzaam naar beneden en de maan doet haar eerste voorzichtige danspasjes richting midden zenit.

De zon en de maan raken in een kleine flirt verzeilt en voor even is het onduidelijk of het nu een avondschemering dan wel een ochtendgloren betreft.

Ik besluit tot het zetten van een flinke pot thee voor ik verder reis.

De vogels in de bomen kijken toe en wisselen hun gezang af met ochtend en avond getjilp daar ook zij even van hun stuk zijn gebracht.

De tijd staat voor even stil en de hele natuur is in twijfelende afwachting op wat de zon en maan zullen besluiten, wie de wacht over de hemel dit keer op zich zal nemen.

Voor heel even is alles en iedereen in de war.

Het is geen avond het is geen ochtend.

Het is iets...

(Lange pauze omdat hij zich afvraagt wat dat 'iets' nu precies is wat er tussen in zit.)

... er tussen in.

En in deze ambiance, raak ik langzaam in de ban van mijn thee.

Ik kijk naar de horizon en zie dat de hemel lijn en aarde lijn langzaam in elkaar over beginnen te vloeien.

(Maar om er zeker van te zijn dat de thee ook de komende uren zijn werk zal blijven doen besluit hij preventief door te drinken.)

(Tegen het publiek.)

Drinken is doodgaan.

Drinken is hetzelfde als een klein beetje doodgaan...

Drinken is een voorproefje nemen op de dood.

Het alvast een kleine beetje verzilveren van de eeuwige slaap, de eeuwige rust van verlossing.

Even nippen aan de dood. Drinken is een goede voorbereiding.

Als je drinkt kom je niet snel meer voor verrassingen te staan.

(Hij heeft de fles met zijn zoon even daarvoor behoedzaam op het Harmonium gezet. Hij kijkt naar zijn zoon die vredig in de fles ronddobbert, omfloerst omhult door rood vocht. Zijn oogjes zijn toe. Onwetend van de reis en het al dat er te gebeuren staat. Lichtjes tevreden nipt Walram aan zijn thee, maar de onrust blijft. Doet hem wiebelen en steeds opnieuw verzitten van plek. Dan begint hij zachtjes tegen zijn zoon een bekentenis af te leggen met betrekking tot zijn thee gebruik.)

Jij slaapt. *(Tegen de fles.)*

En onwetend in je slaap zul jij eens geboren worden.

Zul jij je oogjes openen en ontwaken in het leven.

Jij bent de aflossing van de wacht. Jij bent mijn verlosser.

Jij bent die komen zal. En ik zal, moet, ervoor zorgen dat jou wegen goed begaanbaar zullen zijn.

Anders geen verlossing van de kwelling er te zijn.

Daarom drink ik. Ook toen jij er nog niet was.

Om er af en toe simpelweg even niet meer te hoeven zijn.

Daarom ben ik hier.

Om jou te tonen hoe het is gekomen dat ik ben geworden tot wat ik ben geworden.

Hier is het allemaal begonnen.

Hier in dit dalenlandschap. Getekend door de eeuwige verlegging van de beddingen van haar rivieren.

(Hij zet de fles op een tafel waarop hij het landschap van zijn geboortestreek heeft nagebouwd.)

De aarde kiepte omhoog en dwong het water steeds opnieuw tot het verleggen van haar bedding. En zo is zij geworden tot wat zij nu is.

Jij bent de hellende aarde die mij dwingt tot het verleggen van mijn bedding.

Ik wil je omarmen in een bedding die tot rust is gekomen. Jij mag niet geboren worden in een rivier die telkens weer op het punt staat haar bedding te verleggen.

Jij moet geboren worden in een tot rust gekomen bedding in het resultaat ervan.

Zoals... *(Kijkt naar het landschap op de tafel.)*

Dit landschap het resultaat is van duizenden en nog eens duizenden jaren van zoeken vinden en veranderen.

En nu is zij tot rust gekomen.

Nu is ze zoals ze moet zijn.
Zoals in mijn herinnering.
Kirrend zacht, groen, vrouwelijk en schoon.

Straks gaan we verder.

(Walram staat op. Loopt weg van de tafel. De zolderhemel en -aarde tollen in elkaar over. Walram weet niet meer of Hilarius Krachtstroom nu boven of beneden zijn lamp heeft aangesloten. De concepten: boven, onder, achter, voren komen op hem ineens over als volstrekt ridicuul. Hij wil heel hard brullen maar moet zich inhouden omdat zijn geliefde beneden slaapt.)

Het hele concept van tijd en ruimte is volslagen gedateerd.

(Tegen het publiek)

Als we aan de toekomst denken hebben we een beeld voor ons dat vooruit wijst. Debiel! Hoezo? Wie heeft dat bepaald? Wie zegt dat het verleden achter ons ligt en het heden in ons is? Wie zegt dat? Wie markeert die plekken in de ruimte?

Ik bepaal zelf wel waar ik mijn poot op til en mijn tijdruimtecoördinaten plaats!
Voor mij ligt het verleden! Vóór mij! Want dat is het enige dat ik werkelijk ken
wat ik werkelijk kan aanschouwen! Vóór mij ligt dat wat gebeurd is!

Ik ben Walram! Walram Krachtstroom!

Ik loop rechtop- achterstevoren mijn verleden in!

(Trekt aan het lichtkoord.)

WALRAM

Ik ben Walram Krachtstroom!

Ik besta uit meer dan alleen botten merg en vlees!

Ik ben niet alleen mezelf er wonen nog honderden anderen in mij.

Ik besta uit duizenden en nog eens duizenden anderen en verschillende 'mij's'.

HILARUIS KRACHTSTROOM

Dat weet ik toch, jongen.

Ga toch lekker slapen.

WALRAM

Ja jij weet altijd alles jij bent meer dan goed.

Al een eeuwigheid ren ik achter jou aan en staar noodgedwongen in jouw aan perfectie grenzende bruinpaarse aars.

HILARUIS KRACHTSTROOM

Ga nu toch gewoon lekker slapen jongen.
Morgen is er weer een dag. Zie je alles weer anders.

WALRAM

Ik ben geen teddybeer...
geen knuffelbeer...
Ik loop recht-op-vooruit... achterstevoren mijn verleden in...

(Door het harde gestamp van Walram op de zoldervloer valt door de veroorzaakte trilling met een enorme klap een grote kast met wekglazen om. Walram schrikt hier hevig van en schiet in een angst visioen.)

EEN ZEER GESCHROKKEN WALRAM

Ik zie hoe een Gier van onnatuurlijke grootte om ons heen cirkelt.
Hij heeft het duidelijk op de fles gemunt.
Ik heb te veel en ben nu nauwelijks instaat tot helder denken.
Als versteend en verdoofd staar ik naar het gevaarte dat boven ons cirkelt.
Ik beklaag mezelf.
Maar ik kan klagen wat ik wil, deze Gier dit gevaarte zal er niet door verdwijnen.
Ik zie hoe hij zich klaarmaakt voor een duikvlucht.

Ik zoek een stok om mijzelf en de Gier mee te slaan.

De Gier trekt zijn vleugels in en de zwaartekracht doet de rest.
Ik hou mijn stok in de aanslag. Maar nog voor ik één slag heb kunnen slaan breekt mijn stok als een lucifer af door de wind die van dit gevaarte komt.
Ik zie hoe de snavel het glas van de fles doorboort en nu bezig is het hoofdje van het rompje te scheiden.

De gier peuzelt mijn ongeboren zoon op.
Ik hoor het zacht kraken van de nog onvolgroeide botjes.
Hij geeft geen krimp. Hij is nog te ongeboren om geluidjes te maken.
Nu begint de gier de oogjes uit mijn zoons verminkte schedeltje te pikken...

(Dan ziet Walram een teil met water.)

Weg! Weg van dit droombeeld...

DOOPSEL

De rivier...

(Wast zich met het water uit de teil.)

Ik weet het!

Dopen moet ik je...

Ik moet je dopen!

(Walram gooit de fles met zijn zoon in de teil met water.)

Ik moet van wijn water maken!

Ik zal je volgen langs de rivier.

Daar zal ik je weer oppikken en als een “boodschap in een fles” uitrollen en lezen wie je bent.

We moeten dit deel van onze reis alleen afleggen jungske.

(Hij kijkt naar de fles die in het water dobbert, en -in de fantasie van Walram- nu langzaam stroomopwaarts richting Zuiden drijft.)

ODE AAN EEN LANDSCHAP

Ik loop nu ook langs de rivier.

Ik kom langs bomen, paden en dorpen. Dit hele landschap is een feest van herkenning voor mij. Alles is zo vertrouwd. En.

Ik voel bij elke stap die ik zet mijn verleden als dikke druppels water door de poriën van mijn huid naar buiten kruipen.

Ik de adem de natuur in.

Ik adem het mysterie van de Heilige Natuur in die niet begrepen kan worden maar enkel geïnhaleerd.

Dit hele landschap dat ik in de stad zo lang onder mijn huid verborgen had moeten houden valt nu samen met wat buiten simpelweg is.

(Tegen het publiek.)

Mensen kwamen naar en mensen gingen uit dit landschap.

Veranderde het landschap ook de mensen?

Vooruitgang veranderde het landschap, en hebben we toen zo het ware gezicht van het landschap aan ons onttrokken?

En zijn we zo één met de overzeese landen geworden dat we de straten en pleinen, hun in –en verkoop architectuur gekopieerd en overgenomen hebben dat we toen deden alsof ‘ons landschap’ nooit heeft bestaan?

Of behielden we iets, iets wat typisch alleen aan ons voorbehouden is.

Onze identiteit? Dat wat van ons is en altijd is geweest?

Dit heel landschap dat ik in de grote stad zo lang onder mijn huid verborgen heb moeten houden valt nu samen met wie ik simpelweg ben.

DE HEILIGE EN DE KIST

(Dan ziet Walram een prachtig mooi afgewerkt koffertje op zolder liggen die een associatie bij hem oproept. De koffer is strak glimmend gelakt. Duidelijk zo mooi verfraaid om er kostbaarheden in te bewaren.)

Ze hebben zijn boom omgehakt!

Ze hebben zijn boom omgehakt!

Ze hebben de boom van de heilige omgehakt.

De heilige heeft met het hout van zijn omgehakte boom en kist gemaakt.

En hij woont nu in een kist in een soort fietsenhok.

Maar je kan toch pas in een kist gaan wonen als je dood bent?

(Hij buigt over de gesloten koffer en klopt drie maal op de deksel. Dan opent hij het deksel van de koffer en ziet een stuk hout met daarop een klein spiegeltje geplakt.)

WALRAM

Wie bent U?

En wat doet U in die kist?

(Het blijft uiteraard muis stil in de koffer. Walram ziet zijn gezicht haarfijn weerspiegelt in het kleine spiegeltje. En zo lijkt het net of Walram zelf in deze koffer ligt. Van schrik springt hij een halve meter naar achter. En trekt snel aan het lichtkoord.)

WALRAM

Hilarius wat heeft dit te betekenen?

HILARIUS KRACHTSTROOM

Wie een Heilige wil zijn. Moet zich dood kunnen wanen.

Moet net als de Samoerai krijger leven alsof hij reeds gestorven is.

WALRAM

Maar ik wil helemaal geen Heilige zijn...

HILARIUS KRACHTSTROOM

Waarom lig je dan in die kist?

VERLATEN MONUMENT

(Als aangeschoten wild holt Walram ervandoor. Om zich een tijdje later op zijn knieën en ellebogen te werpen. Hij rolt zijn ogen naar het plafond van de zolder en kermt als een verdwaalde Steppenwolf.

Voor even geeft het lucht aan zijn bezwaarde gemoed. Voor even komt alles tot rust: zijn gefantaseerde zolderzon, zolderhorizon en zolderzenit.

Ze staan voor even weer daar waar ze moeten staan volgens de fantasiewetten van Walram en drukken voor even niet zo hard meer tegen zijn slapen.

Hij weet niet hoe lang hij op de vloer van de zolder heeft gelegen maar als hij weer ontwaakt wordt hij bevangen door een angstaanjagende onrust. Hij begint te rennen over de zolder maar weet totaal niet waarheen.

Plots staat hij stil... Zijn ogen staan vol vuur en water tegelijk. Zien kan hij nog maar nauwelijks maar dit keer zijn het zijn benen die hem blijven voortjakkeren over de stoffige vloer van de zolder. Dan ziet hij de door hem zelf gemaakte maquette van een mijn complex op een kast staan. Deze aanblik hiervan heeft zo'n verpletterde werking op hem dat hij niets anders kan doen dan verbijsterd naar de maquette staren en bidden.)

ODE AAN EEN MIJN

Wij hebben de aarde doorploegd en bevrucht.

We zijn dieper gegaan. We hebben gezocht naar haar ziel.

–omdat onze behoefte aan warmte onuitputtelijk is.

Toen we haar ziel vonden bleek ze zwart van kleur.

We haalden haar ziel naar boven.

We moesten wel we hadden het koud.

Ze gaf wat we vroegen. Warmte.

Haar warmte verstierf in de lucht, de lucht die ons in leven houdt, de lucht die haar overblijvende ziele-rook-as, opnam vermenigvuldigde en haar warmte deed verspreiden.

Want onze behoefte aan troost is onverzadigbaar.

Jij die de aarde doorkliefde.

Jij die via jou schoot menig man naar binnen liet gaan in de diepste diepte van onze aarde.

Jij die deze streek drastisch veranderde door toegang te verschaffen tot dat wat misschien beter verborgen had kunnen blijven.

Jij huilt.

Alles aan jou is verlaten. Jij bent niet eenzaam, nee, -want daar valt nog mee te leven. Jij bent verlaten, uit je functie gezet, niet meer nodig.

En nu als een afgedankt stuk schroot hebben ze je weggesmeten, je aan je lot overgelaten en nu moet ik jou getergdheid aanschouwen.

Zwijgend met schrijnende ramen en krakende metalen deuren staat je daar nu.

Maar verdomme wat ben je mooi in al je desolaatheid.

Nog geen glasscherf mogen ze aan je veranderen.

Zo als je nu bent ben je op z'n mooist.

(Walram ontsteekt een wierookvat en begint uit pure idolatrie de mijn te bewieroken.)

(Dan zakt hij door zijn knieën en staart naar de maquette en fantaseert zich een weg naar binnen.)

Ik duw de zware metalen poort van de mijn open. Ik sta in een immense hal.

De vloer is bezaaid met glasscherven kapot geslagen pannen en schoenen overal liggen schoenen archief boeken en stapels helmen.

Halfvergane jassen hangen aan kapotte kapstokken.

De spullen, de machines, zijn inert geworden.

De tijd is hier met geweld tot stilstand gebracht.

Hier is geen heden geen toekomst maar enkel een verleden dat weigert haar status op te geven.

Ik steek de hal over.

Ik heb mijn hoofd naar de grond gericht om niet op scherpe voorwerpen te trappen. En zo merk ik niet dat ik voor diegene sta waar ik ziels veel van houd en tegelijk doodsbang voor ben.

Mijn zijn zoon in de fles omklemd door twee blanke vrouwenhanden.

Ik kijk in de ogen van de vrouw. Ik zie de moeder van mijn zoon.
Ze is melkachtig bijna doorschijnend, gekleed als Maria op Byzantijnse Iconen.
Zij huilt tranen van bloed.

Wat heb ik gedaan! Hoe kon ik toch zo alleen handelen. Er waren toch ook anderen bij betrokken. Ik ben een dwaas. Ik ben een enorme dwaas.

Ik spreid mijn armen, om het weer goed te maken.
Ik wil ze allebei omarmen
Ik omarm hen beiden met gesloten ogen in de hoop op verzoening.
Maar als ik mijn ogen open zie ik... die Gier.
De Gier springt op mijn schouders en plant haar klauwen diep in mijn nekvel.
De Gier begint nu een gat in mijn hoofd te pikken en kleine stukjes hersenen eruit te peuteren.

(Trekt aan het lichtkoord.)

WALRAM

Hilaruis, wat moet ik doen?

HILARIUS KRACHTSTROOM

Het enige wat je moet doen is niet zo'n schijtbak zijn.

WALRAM

Pardon?

Ik ben geen schijtbak!

HILARIUS KRACHTSTROOM

Die Gier is niet eng.

Jij hebt 'm zelf gebaard. Jij hebt er een monster van gemaakt niet hij.
Maar als je 'm beter leert kennen en een beetje aardiger voor 'm bent, - dus niet weer meteen met stokken begint te slaan - zul je zien dat hij best aardig kan zijn.

I

WAAR IS MIJN ZOON ?!

(Walram wil zijn zoon in de fles weer uit de teil water halen als hij tot zijn ontzetting bemerkt dat deze er niet meer in drijft.)

Waar is mijn zoon?!

(Verwoed begint hij nu te zoeken naar zijn zoon; opent koffers gooit dingen omver opent archiefboeken et. cetera.)

IK BEN EEN KONIJN

(Omdat hij zijn zoon niet kan vinden kruipt hij met de denkbeeldige Gier nog steeds pikkend op zijn kop onder een loszittende plank van de zoldervloer.)

Ik ben een konijn.

(Tegen publiek.)

Ik heb ook wel iets weg van een konijn. Die zijn ook altijd bang en nerveus.

Kijken voortdurend omhoog, omlaag, opzij, links, rechts en volkomen terecht gezien hun niet geringe aantal natuurlijke vijanden.

En net als ik kunnen konijnen volkomen gefixeerd raken door een magisch licht en vergeten opzij te springen als het over hen heen dendert.

(Hij had gehoopt op antwoorden, inzichten, misschien zelfs wel verlossing.

Maar alle vragen werden steeds onbeantwoord via de band van de landschap-zolder-wanden weer terug gekeerd. Hij bevindt zich nu in contreien waar het verstand uitgaat. En toch is er haast geboden daar het denkbeeldige gevogelte op zijn kop blijft pikken.)

II

WAAR IS MIJN ZOON?!

(Walram gaat weer verder met het zoeken naar zijn zoon. Hij opent weer verschillende koffers tot hij tot zijn schrik in één van de koffers een mannetje ziet zitten die ongevraagd tegen hem begint te praten.)

VIDAR

(Walram staart verbijsterd naar het mannetje.)

VIDAR

Dag meneer ik ben Vidar!

WALRAM

Ja en?

VIDAR

Verder niets.

(Ongemakkelijke stilte.)

WALRAM

Wil u misschien een kopje thee?

(Terwijl Walram de theekoffer opent om de fluitketel en de brander eruit te halen, horen we uit de koffer waar het mannetje in zit woedende geluidjes komen.)

WALRAM

Pardon...

U houdt niet van thee?

VIDAR

Nee. Absoluut niet!

Ik haat thee.

Ik ben een thee hater.

(We horen nu dat het mannetje eerst een paar keer hard op en neer in de koffer springt en dan brult:

VIDAR

Ik ben thee hater!

Ik ben theater!

WALRAM

Dan drinkt u toch geen thee.

VIDAR

Precies. Heel juist.

WALRAM

Maar wat is...

VIDAR

Ik ben Vidar en Katholiek.

WALRAM

Ja? En?

VIDAR

Door mijn Katholicisme heb ik al vele brokken in mijn leven gemaakt.

Op een ochtend had ik me helemaal klem gelezen in de Bijbel.

En toen ik op weg was naar mijn werk stortte ik naast het fietspad in elkaar...

Zoveel had ik in de Bijbel gelezen dat ik niet meer op kon staan.

In een diepe slaaptoestand geraakte die wreed werd verstoord door omstanders die dachten dat ik een beroerte had gekregen, -terwijl ik tot mijn schaamte alleen teveel in de Bijbel had gelezen... te diep in het bijbeltje had gekeken, het licht had gezien, de hemel, Bach had gehoord en eigenlijk niet meer verder wilde leven.

Eerst werd ik in een ambulance gehesen.

Maar toen ze ontdekten dat ik slechts te veel in de Bijbel had gelezen werd ik overgedragen aan de politie die mij ter observatie in een cel opsloot, -omdat ik door al dat geles in de Bijbel lichte zelfmoordneigingen aan de dag aan het leggen was.

En dat allemaal door mijn Katholicisme!

Een tijdje daarna ben ik naar de anonieme Katholieken gegaan om mijn katholiek zijn in het vervolg voor mezelf beter hanteerbaar te maken *en* voor mijn omgeving!

WALRAM

Maar wat heb ik daarmee te maken?

VIDAR

Helemaal niets! Ik wilde dit gewoon even kwijt.

(Walram klapt de koffer dicht omdat hij het nu wel gehad heeft met dit mannetje. En gaat weer verder met het zoeken naar zijn zoon.)

TERUGVONDST VAN DE VERLOREN ZOON

(Tijdens het zoeken herinnert hij zich weer dat er nog steeds -in zijn fantasie dan- een Gier op zijn kop zit die stukjes hersenen uit zijn schedel aan het pikken is.)

Ik voel de klauwen van de Gier steeds dieper in mijn nekvel.
Hoe meer ik het dier vervloek hoe dieper het zijn klauwen in mijn nek klampt.
De vogel krast vervaarlijk en begint te klapwieken.
Ik herinner mij de uitspraak van Hilarius.

‘De most d’r Duvel reg in de oge kieke!’

Het dier zou nu juist heel goed van pas kunnen komen. Ik laat mijn haat jegens het beest los en...

(Walram danst elegant over de vloer van de zolderkamer. En bijna ongemerkt ziet hij nu de fles met zijn zoon in een ander teil met water drijven die tegenover de vorige teil staat. Verrukt over deze terugvondst trekt Walram aan het lichtkoord.)

TWEE ONVERWACHTE VRIJKAARTEN

WALRAM

Hilarius ik heb mijn ongeboren zoon terug gevonden!

HILRAIUS KRACHTSTROOM

Je moet naar het theater!

Ik heb twee vrijkaartjes voor je!

WALRAM

Waar zijn de kaartjes?

HILRAIUS KRACHTSTROOM

In je zak!

WALRAM

En waar is het theater?

HILARIUS KRACHTSTROOM

RENNEN!

Je moet RENNEN!

WALRAM

Ja!

Maar waar *is* het theater?

HILARIUS KRACHTSTROOM

Kijk op de achterkant van de kaartjes!

(Walram kijkt op de achterkant van de doorweekte kaartjes.)

WALRAM

*“(...) in het theater van mijn aan de Mergelweg te nummer 10 gelegen hoofd.
(...)”*

WALRAM

Maar waar *is* dat?

HILARIUS KRACHTSTROOM

Jij bent er al.

FILM

(Walram zet de film projector aan. En gaat op een krukje naast het Harmonium zitten om naar zijn zelf gemaakte film te kijken. Eerst zien we de zolder van Walram maar dan in miniatuur formaat. Deze miniatuur zolder is een exacte kopie van de echte zolder. Dan duikt de camera tussen één van de kieren van de houtenvloer van de miniatuur zolder en komen we in:

HET KERMIS THEATER

We zien Het Kermis Theater. In tegenstelling tot wat men zou verwachten is de kermistent zeer lelijk. Geen rood blauw strepen op het tentdoek en geen wapperende vlaggen of krulversieringen.

Het is eerder een soort misbaksel van aan elkaar geplempte planken en brokken mergel besmeurd met leem, löss en koeienstront in de vorm van een Mongoolse steppentent maar dan twintig keer zo groot. Waarbij de hoogte wordt overbrugd door een soort van plateaus die voor terrassen moeten doorgaan.

Hoe lelijk deze tent-boederij-toren ook mag ogen hij is er niet minder intrigerend door. Wat vooral opvalt zijn de eindeloos veel deuren die her en der onverschillig in het bouwsel zijn geplaatst.

Boven elke deur staat een bordje met een tekst.

Alle deuren zijn gesloten behalve eentje. Walram loopt naar de openstaande deur.

INGANG

Een man met een verschrompeld hoofd in een pinguïnpak knikte vriendelijk naar Walram en controleert de kaartjes.

Bij het naar binnen gaan van het theater ziet Walram pas wat er boven de deur van de ingang geschreven staat:

- ALLEEN VOOR HEN DIE REEDS GESTORVEN ZIJN -

Een koude rilling loopt over zijn rug.

De pinguïn man doet meteen bij het naar binnen gaan de deur dicht.

Terug gaan is geen optie meer.

Binnen is het schaars verlicht. En ook hier zijn weer eindeloos veel deuren.

Walram opent een van de deuren en komt uit op een gang met aan weerszijde nog meer deuren.

De deuren aan de linkerzijde hebben de nummers 101 t/m 109 en de deuren aan de rechterzijde hebben de nummers 102 t/m 110.

Walram kiest voor kamer 101. Samen met zijn zoon gaat hij naar binnen.

Als ze binnen komen staan ze voor een balie waar een Leeuw achter staat die voor receptionist moet doorgaan. Hij vraagt om de kaartjes. Bestudeert ze nauwkeurig en wijst hen richting een deur waarboven:

- WACHTKAMER -

staat.

Walram gaat naar binnen. In de wachtkamer staat een Sofa bekleed met dik rood pluche. Walram gaat zitten en wacht.

De kamer heeft maar één andere deur precies tegenover de deur waar hij door naar binnen is gekomen. Boven de deur staat een bordje met de tekst:

- VERLOSSING -

Nieuwsgierig geworden loopt hij naar de deur en kijkt door het sleutelgat in de hoop iets van deze verlossing op te kunnen vangen, als plots de deur openzwaait en hij samen met zijn zoon naar binnen kukelt.

Als hij weer overeind krabbelt ziet hij dat hij in een prachtig barok theaterzaaltje staat.

Snel gaat hij op één van de stoelen zitten en kijkt vol verwachting naar het rode toneel doek, waarvan hij hoopt dat het elk moment open zal gaan.

DE VOORSTELLING

Trompetgeschal klinkt, zijn verlangen wordt ingelost, het doek gaat open.

Walram ziet een tak van een theaterboom waaraan één blaadje hangt dat door de wind heen en weer wordt geslingerd.

Het blaadje is onmachtig om zelf haar koers te bepalen.

Bij het zien van dit tafereel krimpt Walram's hart ineen en...

Klimt hij zonder na te denken het toneel op en plukt het blaadje van de papiermaché gepapte boom.

Op het blaadje plakt een klein zaadje.

Walram kijkt naar zijn zoon en weet wat hem te doen staat.

Walram scheurt het papieren achterdoek van het toneel open en loopt naar buiten een heuvel landschap in...

- EINDE FILM -

(Walram zet de film projector uit. Loopt naar de platenspeler en zet het eerste deel 'Bewegt, nicht zu schnell' van de Symfonie No. 4 in E flat major, "Romantic" van Bruckner op.)

WALRAM

(Tegen zijn zoon.)

Ik moet volledig opgaan in dit landschap.

Ik moet in volledige overeenstemming met mijn geboorte grond komen.

Ik moet hier wortel schieten en boom worden.

(Dan pakt hij dezelfde koffer met aarde als in het begin, en sleept hem voorzichtig naar het voortoneel. Hij pakt de fles met zijn ongeboren zoon en begraaft hem in de koffer. Legt er vervolgens bloemen en stenen op in de vorm van een krans.

Dan gaat hij zelf met zijn blote voeten in de aarde van koffer staan boven op zijn ongeboren zoon. Hij schuift net zolang aarde over zijn voeten tot ze zijn verdwenen in de aarde.)

AFSCHEIDS BRIEF

Ik hou van de wereld...

Ik hou van mensen in het bijzonder maar niet in het algemeen...

Ik hou van dieren. De onbaatzuchtige blik van een hond.

Ik hou van de lucht boven mij en alles wat zich daar achter bevindt...

En misschien hou ik wel meer van landschappen dan van mensen...

We *hadden* een Godsbesef maar hebben er muren omheen gebouwd.

En nu bouwen we nieuwe Kathedralen in dit landschap.

Maar begrijpen we de grond waarop we deze nieuwe Kathedralen bouwen?

Zo niet dan zijn we verloren.

Want als we de grond niet begrijpen waarop we bouwen zullen we er nog geen tentharing in weten te slaan.

Hier is de grond die mij mijn wortels zal ontlokken.

Hier is de grond die ze zal verleiden tot schieten.

Deze grond zal mij herkennen en mijn wortels uitnodigen in haar binnenste.

Mijn kruin was ruimschoots ontwikkeld in al haar vertakkingen maar wat ik miste waren WORTELS.

Ik stompte eindeloos op ongewillige stadsgrond.

Mensen waren als vlekken in mijn vizier.

Hoe zeer ik ook mijn best deed ik kreeg ze niet scherp.

En daarom ben ik hier...

Met mijn ongeboren zoon...

Ik ben Walram Krachtstroom geboren in het Zuiden; verdwaald in het Noorden.

Onze primaire verlangens zullen het altijd winnen van de complexe.

Ik ben Walram krachtstroom de man die verbanden legt die er niet zijn.

Ik sta op het punt opnieuw geboren te worden.

De toekomst is niets anders dan een gedroomd verlangen.

De toekomst is een gedroomde verlangenswerkelijkheid.

Ik timmer de kisten van mijn verleden dicht.

Ik verlaat mijn ongeboren zoon.

Ik heb geen vader en wordt geen vader.

Ik hef mijn verleden op.

Ook al zal het blijven beuken op de wanden van mijn kist van mijn dodenverleden.

Ik zal er niet meer naar luisteren.

Niet in staat het heden te omhelzen droom ik van de toekomst een gedroomde toekomst.

Ik leefde een leven van een reeds gestorvene een die al lang en breed dood en ontbonden was.

Nu leef ik in een droomtoestand. De toestand van een gedroomde ziel.

Ik ben een boom. Ik ben een boom. Ik ben een boom.

ALS PLOTS ZIJN MOBIELE TELEFOON GAAT

(Dan als hij op het punt denkt te staan om definitief tot boom te transformeren.

Roert de foetus zich in de buik van zijn geliefde. De zoon eist van de vader

geboren te worden, de foetus wil zoon worden en eist van Walram dat hij geen

boom maar vader wordt. En om dit te bewerkstelligen laat hij de moeder via de mobiele telefoon bellen naar Walram. En dus gaat Walram's mobieltje af.)

WALRAM

Niets. Gewoon.

Boven... op zolder.

O, sorry.

Boven! Op zolder.

Ja.

Je voelt hem trappelen!

Ik kom eraan.

(Tegen het publiek.)

Euh... sorry... ik...

(En verlaat de zolder.)

- EINDE -

*Emanuel Muris,
Amsterdam,
14 december,
2007©.*